

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie Koninkrijksrelaties

Aan de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Drs. R.W. Knops
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Plaats en datum: Den Haag, 17 januari 2019
Betreft: Vragen vastrecht elektriciteit, n.a.v. werkbezoek Sint Eustatius januari 2019
Ons kenmerk: 2019Z00637

Geachte heer Knops,

Namens de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties zend ik u hierbij een verhandeling inzake de problematiek van het betaalbaar houden van de elektriciteit op Sint Eustatius, naar aanleiding van het werkbezoek dat een delegatie uit de commissie voorafgaand aan het IPKO heeft afgelegd aan Sint Eustatius. De commissie verzoekt u, mede als coördinerend bewindspersoon voor Koninkrijksrelaties, om uiterlijk eind januari 2019 schriftelijk te reageren op deze verhandeling. De commissie neemt aan dat binnen het Kabinet in ieder geval het ministerie van EZK bij het opstellen van de reactie zal worden betrokken.

Op 27 augustus 2018 heeft het ministerie van EZK per brief aan de *St Eustatius Utility Company* (STUCO) te kennen gegeven voor 2017 en 2018 geen subsidie meer te verlenen voor de elektriciteitskosten, terwijl deze eerder wel is toegezegd en verwerkt in de tariefbesluiten zoals vastgelegd door de Autoriteit Consument en Markt (ACM). STUCO heeft, conform de daarvoor geldende procedure, tegen dit besluit bezwaar aangetekend. De voornaamste bezwaren die het Ministerie van EZK aanvoert om hun subsidieverlening terug te draaien, zo begrijpt de commissie, zijn een gebrekkige *governance* van het bedrijf, gebrek aan lange termijnvisie en kruissubsidiëring ('winst' op elektriciteit wordt gebruikt voor compensatie verlies drinkwater).

Om alvast in hoofdlijnen op deze punten in te gaan: de *governance* van het bedrijf is in de afgelopen periode naar verluidt versterkt met twee nieuwe leden voor de Raad van Commissarissen (op voordracht van het Ministerie van EZK en I&W), er zijn inmiddels plannen gemaakt voor het op orde brengen van de drinkwatervoorziening en er is een goede samenwerkingsrelatie opgebouwd met de aandeelhouder, zo heeft de commissie begrepen. Zowel de wet als de tariefbesluiten van de ACM maken kruissubsidiëring onmogelijk, voor zover de kennis van de commissie strekt.

Op Sint Eustatius wordt gesteld dat de verwijten over kruissubsidie in deze door EZK op kosten gefocuste discussie volledig voorbij gaan aan de essentie van waar deze subsidie voor bedoeld is. Dat laatste zou staan in artikel 5.1 van de wet elektriciteit en drinkwater BES: "*Onze Minister kan op aanvraag voor een kalenderjaar subsidie verlenen aan een aangewezen distributeur als bedoeld in artikel 3.2, met als doel een deel van de kosten te dekken die worden verdisconteerd in het vaste gebruikstarief en het wegtransporttarief, teneinde deze tarieven die in rekening worden gebracht bij afnemers te verminderen.*"

De commissie begrijpt dat de subsidie in essentie is bedoeld voor het borgen van de betaalbaarheid van elektriciteit voor de klanten van STUCO en dat het aan het Ministerie van EZK is om die betaalbaarheid te beoordelen. Voor 2019 heeft de ACM de kostendekkende tarieven vastgesteld voor drinkwater en elektriciteit. Afgelopen jaren hebben respectievelijk het ministerie van I&W en het ministerie van EZK subsidie verleend om deze tarieven voor water en elektriciteit naast kostendekkend ook betaalbaar te houden voor de consumenten. Voor 2019 heeft het ministerie van I&W STUCO geïnformeerd weer subsidie te verlenen om de

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.kr@tweedekamer.nl

betaalbaarheid van drinkwater te garanderen, maar van de zijde van het Ministerie van EZK blijft het, zo heeft de delegatie vernomen, voorsnog stil inzake de betaalbaarheid van elektriciteit en wordt de beantwoording van deze betaalbaarheidsvraag door het ministerie van EZK ontweken.

De commissie begrijpt dat er nu voor Stuco over de jaren 2017 en 2018 een financieel tekort dreigt te ontstaan, en dat er daarnaast voor 2019 een onverwacht forse verhoging van de elektriciteitskosten voor de inwoners van Sint Eustatius dreigt, zie ook onderstaande tabel.

In voorgaande jaren (2017 en 2018) nam het Ministerie van EZK de volgende besluiten over het subsidiëren van het vastrecht elektriciteit om dit op betaalbaar niveau te houden (voor de laagste aansluitcategorie):

Jaar	Kostendeckende distributietarieven elektriciteit voor laagste aansluitcategorie (3.2 KvA) per maand in USD ("vastrecht", zoals vastgesteld in tariefbesluit ACM)	Betaalbaarheidssubsidie zoals verleend door Ministerie EZK per maand in USD	Distributietarief elektriciteit dat de klant op Sint Eustatius betaalt per maand in USD
2017	18,00	14,36	3,64
2018	19,50	15,86	3,64
2019	20,45	?	20,45

Hangende de behandeling van het bezwaar over de terug te draaien elektriciteitsubsidie voor 2017 en 2018, waarvoor de hoorzitting, zo heeft de delegatie begrepen, naar verwachting pas eind januari 2019 of begin februari 2019 wordt gepland door het Ministerie van EZK, is er voorsnog geen duidelijkheid. De betaalbaarheid van elektriciteit dreigt hiermee, zo vreest de commissie, ernstig onder druk te komen staan. Omdat de tarieven voor 2019 ingaan per 1 januari 2019 en er voor elektriciteit nog geen zicht is op (uitsluitend) subsidie, betekent dat dat het risico steeds groter wordt dat STUCO de kostendeckende tarieven voor elektriciteit zonder EZK-subsidie in rekening moet gaan brengen bij haar klanten. Het lijkt naar het oordeel van de commissie niet realistisch om van een klein nutsbedrijf als STUCO te verwachten dat het haar product onder de kostprijs verkoopt.

2019 in ogenschouw nemend zou dit, zo begrijpt de commissie, voor de laagste aansluitgroep betekenen dat het vaste gebruikstarief stijgt van \$3,64 per maand (in 2018, inclusief subsidie) naar \$20,45 per maand (per 1 januari 2019, exclusief subsidie). Voor de daaropvolgende aansluitgroep zou het vaste gebruikstarief van \$21,71 per maand (in 2018, inclusief subsidie) naar \$49,20 per maand (per 1 januari 2019, exclusief subsidie) stijgen. Zeventig procent van de klanten van STUCO valt in deze eerste twee aansluitgroepen, zo is aan de commissie gemeld.

Deze discussie verdient wat de commissie betreft ook een plaats in de context van de inspanningen die worden gepleegd om het sociaal minimum op de BES-eilanden te verbeteren. Uit het onderzoek dat Regioplan heeft uitgevoerd is naar voren gekomen dat 43% van de inwoners op Sint Eustatius onder de armoedegrens leeft. Indien niet wordt ingegrepen om bovenstaande prijsverhogingen ongedaan te maken, wordt de voorzichtige verbetering in de inkomenspositie van deze groep inwoners per 1 januari 2019 significant beïnvloed door het ministerie van EZK dat door het niet verlenen van bovengenoemde subsidie de portemonnee van 70% van de klanten van STUCO negatief zou beïnvloeden.

De commissie vraagt zich af of hier geen appels met peren worden vergeleken, nu de problematiek met de *governance* van het bedrijf lijkt te worden beslecht via een instrument dat bedoeld is ten bate van de bewoners (betaalbaarheidssubsidie). De problemen die EZK kennelijk heeft met de *governance* van het bedrijf STUCO zouden wat de commissie betreft op een andere wijze moeten worden geadresseerd: aan tafel met alle betrokken partijen erbij. In de tussentijd mogen de bewoners hier wat de commissie betreft niet de dupe van worden.

Hoogachtend,

de griffier van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties,

T.N.J. de Lange

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.kr@tweedekamer.nl